

Luis Mamford

KULTURA GRADOVA

Sa engleskog preveli:

PREDRAG NOVAKOV,
DIANA PRODANOVIĆ-STANKIĆ

I

ALEKSANDA IZGARJAN

Novi Sad
2010.

Naslov originala:

THE CULTURE OF CITIES

by

Lewis Mumford

Copyright © by Harcourt Brace Jovanovich, Inc.

Copyright © renewed 1966. by Lewis Mumford

Preface copyright © 1970. by Lewis Mumford

A Harvest Book

Harcourt Brace & Company

San Diego • New York • London

SADRŽAJ

Predgovor izdanju iz 1970. godine	15
-----------------------------------	----

I.

Zaštita i srednjovekovni grad

1. Raskrinkavanje srednjovekovnog mita	19
2. Potreba za zaštitom	20
3. „Povećanje stanovništva i bogatstva“	27
4. Gospodstveni rasipnici i srednjovekovni novi rajevi	32
5. Dominacija crkve	36
6. Doprinos esnafa	38
7. Srednjovekovno domaćinstvo	43
8. Higijena i zdravstvo	53
9. Principi srednjovekovnog planiranja grada	63
10. Kontrola razvoja i širenja	69
11. Pozornica i drama	71
12. Šta je zbacilo srednjovekovni grad?	76

II.

Dvor, parada i glavni grad

1. Odsjaj srednjeg veka	85
2. Teritorija i grad	90
3. Instrumenti prisile	94
4. Rat kao graditelj grada	99
5. Ideologija moći	102
6. Pokret i avenija	106
7. Parada kupovine	111
8. Novo božanstvo	120
9. Položaj palate	123

10. Uticaj palate na grad	125
11. Spavaća soba i salon	128
12. Zbrka mešetarskog prenaseljavanja	137
13. Barokni plan	141
14. Arhitektonski oblici	146
15. Šta je spaslo olimpijce?	152
16. Ispunjenje i obnova	158

III.

Umrtnjeni industrijski grad

1. Premeštanje stanovništva	163
2. Mehanizacija i <i>abbau</i>	169
3. Postulati utilitarizma	173
4. Tehnika koncentrisanja	177
5. Fabrika i sirotinjska četvrt	181
6. Kuće na lošem glasu	189
7. Otpor varvarizmu	194
8. Minimum života	197
9. Paleotehnička drama	202
10. Neplan negrada	204
11. Krupni plan Kouktauna	212
12. Stara prodavnica retkosti	222
13. Trijumf gvožđa	230
14. Daleko od razuzdane gomile	235
15. Ljubitelji šuma	245
16. Reakcija	249

IV.

Uspon i pad megalopolisa

1. Nova koalicija	251
2. Birokratija pušta pipke	254
3. Bezoblična divovska metropola	262
4. Sredstva zagušenja	263

5. Cena skupoće	272
6. Pusta zemlja	277
7. Prihvatanje iscrpljenosti	281
8. Uništavanje prirode	285
9. Papirnati grad iz snova	289
10. Gramzivost bolesne metropole	292
11. Rutina i relaksacija	301
12. Otrov posredne vitalnosti	303
13. Kratki opis pakla	308
14. Fenomen kraja	317
15. Ciklus rasta i propadanja	322
16. Mogućnost obnove	331
17. Spasonosni znaci	335

V.

Regionalni okvir civilizacije

1. Novi obrasci života i misli	341
2. Regionalni pogled	346
3. Regija kao geografska jedinica	347
4. Grad kao geografska činjenica	358
5. Zemlja kao dom	365
6. Predeo: kulturni resurs	376
7. Ekonomska regija	382
8. Energija gradi regiju	388

VI.

Politika regionalnog razvoja

1. Regionalizam i politika	395
2. Proces regionalizacije	407
3. Postulati regionalizma	416
4. Regionalno planiranje: novi zadatak	422
5. Pregled i plan kao vid obrazovanja zajednice	434
6. Uslovi za urbanu rekonstrukciju	441
7. Novi metod razvoja grada – vrtni grad	446

VII.

Društvena osnova novog urbanog poretka

1. Arhitektura kao simbol	457
2. Principi modernog oblika – ekonomija	472
3. Uloga higijene	478
4. Produženje mladosti	485
5. Bipolarna ljubav prema porodičnom životu	487
6. Smrt spomenika	490
7. Fleksibilnost i obnova	499
8. Misija muzeja	506
9. Neizdiferencirana pozadina	508
10. Individualizacija i socijalizacija	517
11. Od novčane privrede do životne privrede	521
12. Moderno stanovanje u zajednicama	529
13. Škola kao jezgro zajednice	535
14. Društveni koncept grada	543
15. Kontrapunktna organizacija	549
16. Principi urbanog poretka	551
Pojmovnik	559
Bibliografija	561
Indeks	589

ILUSTRACIJE

NAPOMENA: *Ilustracije i kratki komentari predstavljaju integralni deo knjige, ali zamišljeno je da se oni konsultuju odvojeno, bez prekidanja toka teksta.*

I. SREDNJOVEKOVNI GRAD

1. Profil i uzdizanje	22-23
2. Libek – srednjovekovni poredak	24-25
3. Kolektivne drame	44-45
4. Institucije i građevine	46-47

II. BAROKNI GRAD

5. Mehaničko i čulno	112-113
6. Dvorski život	114-115
7. Sticanje i trošenje	130-131
8. Pariz – kartezijanski poredak	132-133

III. PRELAZI

9. Okruženje olimpijaca	154-155
10. Holandski gradovi: stari i novi	156-157

IV. INDUSTRIJSKI GRAD

11. Kouktaun – mehanički poredak	214-215
12. Paleotehnička drama	216-217
13. Romantizam i humanitarizam	236-237
14. Obećanje gvožđa i stakla	238-239

V. ELEMENTI PLANA

15. Tipovi tradicionalnog plana	264-265
16 i 17. Amsterdam – organski plan	266-267

VI. METROPOLA	
18. Srce carstva	294-295
19. Rutina megalopolisa	296-297
20. San i stvarnost	312-313
21. Njujork – neograničena prenaseljenost	314-315
VII. REGIONALNI KOMPLEKS	
22. Nacrti regionalnog planiranja	349-351
23. Činioci procesa regionalnog razvoja	366-367
24. Dolina reke Tenesi	368-369
VIII. BIOTEHNIČKA CIVILIZACIJA	
25. Novi izvori oblika	402-403
26. Spomenici naspram zgrada	404-405
27. Novi vernakular	424-425
28. Urbana rehabilitacija	426-427
IX. GRAD I REGION	
29. Funkcionalni zoning	492-493
30. Novi urbani tipovi	494-495
31. Gradovi sa zelenim pojasom	512-513
32. Frankfurt-Remerštat: biotehnički poredak	514-515